

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ
NARIŲ SPRENDIMŲ BAUDŽIAMOSIOSE BYLOSE TARPUSAVIO PRIPAŽINIMO IR
VYKDYMO“ NR. XII-1322 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 37, 43, 52, 67,
72 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 24-1
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas)**

(TAP Nr. 20-1093; TAIS Nr. 20-5084(2))

2020-06-29 Nr.

Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija

Projekto tikslas: optimizuoti Teisingumo ministerijos vykdomas funkcijas bausmių vykdymo srityje, išspręsti kylančias problemas dėl bausmės vykdančios institucijos nustatymo bei aiškiau reglamentuoti kitus aspektus, susijusius su teismų sprendimų dėl laisvės atėmimo bausmės pripažinimu ir vykdymu.

Dabartinė situacija: Šiuo metu Teisingumo ministerija vykdo tam tikras ES teisės ir Lietuvos teisės aktuose numatytas administracinio įgyvendinamo pobūdžio funkcijas nuteistųjų asmenų perdavimo ir perėmimo srityje pagal Tarybos pamatinį sprendimą 2008/909/TVR (toliau – pamatinis sprendimas), kuris Lietuvos įgyvendintas Įstatymu „Dėl Europos sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ (toliau – ESSBBVĮ). Esminės funkcijos yra šios: gauti iš ES šalių prašymus dėl nuteistųjų asmenų perėmimo į Lietuvą; juos išnagrinėjus, spręsti, ar yra pagrindas pateikti pagrįstą nuomonę dėl to, kad perdavimas neatitiks socialinės reabilitacijos; gavus ir įvertinus dokumentus, persiųsti juos atitinkamam Lietuvos teismui dėl ES šalies teismo sprendimo pripažinimo; persiųsti teritorinei prokuratūrai gautus dokumentus, susijusius su prašymu skirti nuteistajam kardomąją priemonę; nustatytais atvejais, vykdyti konsultacijas su ES šalių kompetentingomis institucijomis etc. Teisingumo ministerija, vykdydama šias funkcijas, per metus gauna iki 100 ES valstybių narių prašymų (2019 m. – 73; 2018 m. – 92; 2017 m. – 51; 2016 m. – 53), kurių vykdymui yra skiriama nemažai darbuotojų laiko, nors pačios funkcijos yra iš esmės administracinio, teisės įgyvendinimo pobūdžio.

ESSBBVĮ reglamentuoja Lietuvos teismo sprendimo dėl laisvės atėmimo bausmės perdavimo vykdyti kitai ES šaliai sąlygas: Lietuvos teismų sprendimai dėl laisvės atėmimo bausmės kitos ES šalies piliečiui, neatsižvelgiant į jo sutikimą ar nesutikimą, gali būti perduodami vykdyti jo pilietybės valstybės kompetentingai institucijai, kai teismas pagrįstai mano, kad bausmės vykdymo perdavimas jo pilietybės valstybei sudarys palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai. Kai nuteistasis pabėgo ar sugrįžo į kitą ES šalį dėl to, kad Lietuvoje jam pradėtas baudžiamasis procesas ar priimtas apkaltinamasis nuosprendis. Tokiu atveju sprendimas dėl laisvės atėmimo bausmės gali būti perduodamas Europos Sąjungos valstybei narei ir negavus nuteistojo sutikimo.

ESSBBVĮ taip pat numatyta teismų pareiga konsultuotis su Teisingumo ministerija, kai yra vertinama gauta pagrįsta kitos ES šalies kompetentingos institucijos nuomonė, kad nėra tikslinga jai perduoti vykdyti Lietuvos teismo sprendimą dėl laisvės atėmimo bausmės.

Pažymėtina, kad ESSBBVĮ šiuo metu nustato taisykles tik dėl sprendimo dėl laisvės atėmimo bausmės pripažinimo Lietuvoje tam tikrų ypatumų, susijusių su Europos arešto orderio vykdymu, tačiau nereglamentuoja su Europos arešto orderio vykdymu susijusių sprendimo dėl laisvės atėmimo bausmės perdavimo vykdyti kitai Europos Sąjungos valstybei narei ypatumų.

ESSBBVĮ nustato, kad nuteistojo perėmimą iš kitos ES šalies į Lietuvą vykdo Viešojo saugumo tarnyba ir Lietuvos kriminalinės policijos biuras Vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka, tačiau nėra aiškiai nurodyta, kad esant paskirtoms priverčiamosios medicinos priemonėms,

perėmimo turėtu dalyvauti ir priverčiamąsias medicinos priemones Lietuvos teritorijoje vykdančios įstaigos darbuotojai.

ESSBBVĮ numatyti įpareigojimai baudmę vykdančiai institucijai informuoti kompetentingą ES šalies instituciją apie baudmės vykdymo rezultatą, pavyzdžiui, galutinai įvykdytą sprendimą, pabėgimo atvejį ir pan., tačiau dažnai baudmę vykdančios institucijos to nepadaro, kadangi neturi nei vieno dokumento, kuriame būtų aiškiai nurodyta kitos užsienio valstybės narės kompetentinga institucija.

Projekto esmė: Atsižvelgiant į viešojo valstybės valdymo reformos tikslus, kad ministerijos turėtų būti politikos formavimo, o ne teisės įgyvendinimo institucijos, projektu siūloma Teisingumo ministerijos vykdomas funkcijas nuteistųjų asmenų perdavimo ir perėmimo srityje perduoti Kalėjimui departamentui (kaip yra kai kuriose kitose ES šalyse - Švedijoje, Suomijoje).

Tikslinamos teismo sprendimo dėl laisvės atėmimo baudmės perdavimo vykdyti kitai ES šaliai sąlygos, atsisakant teismo pagrįstos nuomonės, kad baudmės vykdymo perdavimas nuteistojo kitai ES valstybei sudarys palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai kadangi pamatinis sprendimas nereikalauja, kad būtų išreikšta pagrįsta teismo nuomonė (teismas tiesiog turės įvertinti šią aplinkybę).

ESSBBVĮ taip pat tikslinamas siekiant, kad teismai savarankiškai konsultuotųsi per Europos teisminio tinklo kontaktinius asmenis, kad gautų informaciją iš kitos ES valstybės dėl jos kompetentingų institucijų nustatymo, kai dėl to kyla problemų. Teismai šiuo metu turi visas galimybes per atitinkamus kontaktinius tinklus susižinoti rūpimą informaciją, o galimybė vykdyti konsultacijas per Teisingumo ministeriją paliekama, kai nurodytais kanalais teismui nepavyksta gauti reikiamos informacijos.

Siekama taip pat sureguliuoti situacijas, kai ES valstybės pilietis yra perduodamas baudžiamojo persekiojimo tikslais Europos arešto orderį išdavusiai Lietuvai su sąlyga, kad nuteistasis bus grąžintas į Europos arešto orderį vykdančią ES valstybę atlikti jam paskirtą su laisvės atėmimu susijusią baudmę - iki šiol tokie atvejai Įstatyme nebuvo reguliuojami.

ESSBBVĮ papildomas, nustatant, kad perimant ar perduodant nuteistąjį, kuriam paskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, dalyvauja ir priverčiamąsias medicinos priemones Lietuvos teritorijoje vykdančios įstaigos darbuotojai Sveikatos apsaugos ministro patvirtinta tvarka.

Siekiant, kad baudmę vykdanči institucija žinotų, kokią kitos ES šalies instituciją informuoti apie baudmės vykdymo rezultatą, siūloma, kad jai būtų siunčiama gauto liudijimo kopija. Liudijimo kopiją kartu su kitais dokumentais išsiųstų arba teismas arba Kalėjimų departamentas.

Taip pat atliekami kiti redakciniai patikslinimai ESSBBVĮ.

Derinimas: projektas teiktas derinti Kalėjimų departamentui, Nacionalinei teismų administracijai, Generalinei prokuratūrai, Užsienio reikalų ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, VĮ Registrų centrui. Dėl pastabų į kurias neatsižvelgta parengta derinimo pažyma (rengėjų pateikti argumentai vertintini kaip pakankami neatsižvelgimui į teiktas pastabas).

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas neprieštarauja Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Pagal kompetenciją dalykinių pastabų ir pasiūlymų neturime. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė taip pat neturi pastabų ir pasiūlymų projektui (2020 m. birželio 25 d. išvada Nr. NV-1752).

Siūlome Projektą teikti į **Vyriausybės posėdžio A dalį.**

Patarėjas

Audrius Kasinskas